

Sveikatos paslaugų administracijos 2007 – 2012m.
Nacionalinė tarpkultūrinė sveikatos strategija
Dokumento santrauka ir rekomendacijos

Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
Health Service Executive

1. Dokumento santrauka

Sveikatos paslaugų administracijoje [SPA] (angl. Health Service Executive) šiuo metu vykdoma Pokyčių programa, kurios tikslas – suteikti žmonėms galimybę gyventi sveikiau ir pilnavertiškesnį gyvenimą. Šios programos esmė – vizija, kad „kiekvienam bus lengvai pasiekama aukštos kokybės sveikatos priežiūra ir paslaugos, kuriomis jie pasitikėtų, o personalas didžiuotųsi savo darbu.“ Keliuose Pokyčių programos prioritetuose nurodomi šios vizijos siekiai, ypatingą dėmesį skiriant esamų paslaugų vystymui, gerinimui ar rekonfiguravimui, kartu tobulinant infrastruktūrą ir remiant paslaugų įgyvendinimą.

Tarp daugelio šiuo metu vykdomų SPA Pokyčių programos tikslų du yra ypač aktualūs socialinę atskirtį patiriančių grupių atžvilgiu ir yra suformuluoti taip:

- Mes pagerinsime žmonių patirtį naudojantis mūsų paslaugomis ir paslaugų rezultatus, tobulindami, keisdami ir integruodami savo paslaugas, atitinkančias geriausią praktiką.
- Mes dirbsime siekdami apsaugoti, skatinti ir pagerinti gyventojų sveikatą ir gerovę, remdamiesi nustatytais poreikiais ir ypatingai kreipdami dėmesį į priemones socialinei atskirčiai įvertinti.

SPA patvirtintame požiūryje į gyventojų sveikatą nurodomi keli įtakos sveikatai turintys veiksniai ir ieškoma būdų paskatinti ir apsaugoti sveikatą bei gerovę, ypatingai atkreipiant dėmesį į priemones, kurių tikslas – sumažinti nelygybę sveikatos srityje. Gerai žinomas ryšys tarp skurdo, etninės priklausomybės bei sveikatos; siekiant pagerinti įvairios etninės ir kultūrinės kilmės žmonių sveikatą ir socialinius pasiekimus, reikalingas platus tarpsektorinis bendradarbiavimas.

Kita išsami informacija apie SPA, jos požiūrį į nelygybę sveikatos srityje ir socialinės integracijos skatinimą siekiant spręsti nepalankiose sąlygose gyvenančių grupių, įskaitant įvairių kultūrinių ir etninių kilmės žmones, sveikatos ir priežiūros klausimus, pateikta šio dokumento 4 skyriuje.

SPA pakeitimai vykdomi dėl besikeičiančių Airijos demografinių sąlygų, nes vis daugiau žmonių atvyksta į šalį ir planuoja savo gyvenimą čia. 2006 metų surašymas parodė, kad šiuo metu Airijoje gyvena 420 000 kitataučių, įskaitant Europos, Afrikos ir Azijos gyventojus, ir jie sudaro sparčiausiai didėjančią grupę. Airijos visuomenei būdingi pokyčiai ir dinamiskumas – tiek masinė emigracija, tiek migracija šalies viduje; statistiškai paskaičiuota, kad 2030 metais 18% gyventojų sudarys asmenys, gimę kitose šalyse, palyginti su šiuo metu esančiais 10,4%. Migrantai papildo Airijoje jau esančias įvairias etninių mažumų ir kultūrines grupes, iš kurių seniausiai žinomi yra Airijos keliautojai.

Etninės mažumos gali būti viena iš daugelio grupių, gyvenančių Airijoje, ir jas galima apibūdinti remiantis rasinės, etninės ar tautinės kilmės pagrindu. Skirtingų etninių ar kultūrinių mažumų žmonės Airijoje gali ieškoti prieglobsčio, būti emigrantai, migruojantys darbininkai, Airijos keliautojai, romai, užsienio studentai bei naujų ir jau žinomų etninių mažumų bendruomenių nariai. Kiekviena kultūrinė ir etninė grupė pasižymi kolektyviniu identitetu, paremtu bendra istorija ir kilme. Etninės grupės turi savo kultūrinį tapatumą, kalbą, papročius ir įpročius, nors kiekvienas grupės narys turi savo gyvenimo patirtį ir sveikatos, socialinius, emocinius, profesinius bei psichologinius poreikius. Religinės įvairovės aspektas svarbus daugelio žmonių etniam ir kultūriniam tapatumui.

Pripažįstama, kad etninių mažumų atstovams gresia didesnė skurdo ir socialinės atskirties rizika. Airijos keliautojai, ieškantys prieglobsčio, ir emigrantai čia ypatingai pažeidžiami, o migruojančių darbininkų, daugelis iš kurių gali gyventi bendruomenėse beveik nepastebimai, situacija kelia didelius rūpesčius. Plačių heterogeniškų tautinių mažumų bendruomenėse moterims gali grėsti didesnė socialinė atskirtis, o neprižiūrimi nepilnamečiai/ atskirai nuo šeimų gyvenantys vaikai taip pat gali būti vertinami kaip labai pažeidžiama grupė. Visų šių grupių nariai, taip pat kaip ir asmenys, gyvenantys naujose ir žinomose etninių mažumų bendruomenėse, Airijoje taip pat gali patirti rasinę ir kitokią diskriminaciją, dėl to savo ruožtu atsiranda tolimesnė socialinė izoliacija ir atskirtis. Šios aplinkybės, kartu su kalbos ir kultūriniais barjeriais, vėliau gali kelti pavojų sveikatai ir gerovei.

Skirtingos etninių mažumų grupės yra aprašytos 5 skyriuje, pateikiant pagrindinę informaciją apie jų savitą situaciją, kadangi tai gali turėti įtakos sveikatos būklei ir rezultatams.

Dėl gausių kultūrų ir tautų Airijai būdinga įvairovė – tai labai praturtino socialinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą Airijoje. Tuo pat metu dėl šios įvairovės Airijos visuomenei kyla išbandymų, tiek prisitaikant prie naujų kultūrų įtakos, tiek sudarant galimybes į pagrindinę visuomenę integruotis skirtingų kultūrų ir etninių grupių atstovams. Šiomis aplinkybėmis Airijos sveikatos priežiūros sistema yra svarbi taikant tarpkultūrinį požiūrį, planuojant ir teikiant priežiūros ir paramos paslaugas lygiateisiškai, prieinamai ir efektyviai, atsižvelgiant ir vertinant visų paslaugų vartotojų įvairumą.

Pripažinimas, kad skirtingoms kultūroms ir etninėms grupėms priklausančių paslaugų vartotojų sveikatos ir priežiūros poreikiai yra nevienodi (kartu su SPA pakeitimų darbotvarke) sudaro galimybes savalaikiai vystyti Nacionalinę tarpkultūrinę sveikatos strategiją, kuri kuriama remiantis gera praktika, jau taikoma tiekiant sveikatos priežiūros paslaugas įvairiai populiacijai, siekiant užtikrinti visapusišką sistemą, kurioje į šiuos priežiūros ir paramos poreikius galėtų būti efektyviai kreipiamas dėmesys. Paskutiniaisiais metais, tenkinant įvairios kilmės žmonių poreikius, paslaugos pagerėjo, nuodugnai vertinant ir atsakant į žmonių poreikius, taip pat atsižvelgiant į įvairius įstatyminius reikalavimus. Šiuo metu susiduriama su iššūkiu integruoti paslaugas ir užtikrinti jų prieinamumą bei tinkamumą, dirbti naujai sukurtais metodais, kai paslaugų vartotojas yra svarbiausias. Principai, objektai ir rekomendacijos, pateiktos tarpkultūrinėje strategijoje numatytame modelyje, skiros personalui ir paslaugų vartotojams remti, aktyviai ir reikšmingai dalyvaujant, kuriant, teikiant ir vertinant sveikatos priežiūros paslaugas etninių mažumų atstovams Airijoje.

Nacionalinės tarpkultūrinės sveikatos strategijos vystymo svarbą remia vyriausybė, priėmusi tokius dokumentus kaip Nacionalinis veiksmų planas prieš rasizmą ir 2007–2016 m. Nacionalinis veiksmų planas socialinės integracijos klausimais; abu iš šių dokumentų yra susiję su skirtingais sektoriais, įskaitant sveikatos sektorių, įgyvendinant specifinius veiksmus ir priemones, skirtas sustiprinti įvairių kilmės žmonių integraciją į Airijos visuomenę visais aspektais. Kelios sveikatos strategijos, į kurias įeina Nacionalinė sveikatos strategija: kokybė ir sąžiningumas, ir, be visų kitų, Pirminės sveikatos priežiūros strategija, Keliautojo sveikatos strategija bei Pokyčių vizija, patvirtina būtinybę vystyti mechanizmus, užtikrinančius geresnę sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir tiekimą šiai grupei. Strategijos vystymas pagrįstas lygybės įstatymais, kurie kartu su įstatymu dėl vienodo statuso ir Lygių galimybių darbe įstatymu yra ypač aktualūs. SPA buklete „Įstatymai dėl vienodo statuso 2000–2004 m. ir Sveikatos priežiūros tiekimas“, sukurtame bendradarbiaujant su Lygybės inspekcija (angl. Equality Authority), atspindimi SPA įsipareigojimai šioje srityje.

Socialinės ir sveikatos politikos aspektai bei pagrindiniai įstatymai, kuriuose siūloma užtikrinti efektyvų paslaugų teikimą įvairioms bendruomenėms, yra aptarti 7 skyriuje.

Įstatymai ir strategijos dokumentai, kuriuose nurodoma būtinybė vystyti Tarpkultūrinę sveikatos strategiją, yra svarbūs, kai juos papildo kitos vertybės ir principai, kurie yra esminiai formuojant atitinkamą požiūrį į įvairialypius paslaugų vartotojų, priklausančių įvairioms kultūrinėms ir etninėms grupėms, sveikatos poreikius. Nors šie teisingumo, prieinamumo, kokybės ir atsakomybės principai, nurodyti Nacionalinėje sveikatos strategijoje, yra esminiai teikiant visas paslaugas, Tarpkultūrinės sveikatos strategijai vystyti yra taikomos papildomos vertybės ir principai, kai paslaugų vartotojai gali būti konkrečiai pažeidžiami ir turėti su tuo susijusių sveikatos priežiūros ir paramos poreikių, o tai reikalauja specialių žinių, išvalgumo ir atsakomybės iš sveikatos priežiūros paslaugų organizatorių ir teikėjų. Pagrindiniai principai ir pastabos dėl šios strategijos vystymo yra pateikti 8 skyriuje bei apima:

- Tarpsektorinį bendradarbiavimą: dėl daugybės socialinių ir ekonominių veiksnių bei jų poveikio sveikatos būklei turi būti taikomas kryžminis metodas siekiant užtikrinti skirtingų tinkamų agentūrų bendradarbiavimą, vertinant rizikos ir priežastinius veiksnius, susijusius su skurdu ir nelygybe. SPA įsipareigojo skatinti ir vystyti bendrus metodus sektoriuose ir už jų ribų nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygiu, siekdama priimti bendrus ir tvirtus sprendimus.
- Lygybę ir tikslų iškėlimą: tikslas užtikrinti lygias visų paslaugų vartotojų galimybes naudotis paslaugomis yra šios strategijos pagrindas. Pagrindinė užduotis – identifikuoti ir pašalinti nelygybę, kuri sudaro kliūtis siekiant lygiateisiškumo. Taikant visą sistemą, turi būti apsvarstytos tiek pagrindinių, tiek tikslinių metodų dalys, kad būtų užtikrintas vienodas prieinamumas, dalyvavimas ir rezultatai įvairių kultūrų ir etninių kilmės atstovams.

- Tarpkultūriškumą ir antirasizmą: rasizmo ir diskriminacijos patirtis neigiamai veikia fizinę bei psichinę etninių mažumų bendruomenėms priklausančių žmonių sveikatą. Tarpkultūriniai ryšiai, siūlo Nacionaliniame veiksmų plane prieš rasizmą, į kurį įtrauktas strategijos vystymas, politika ir praktika, skatinant skirtingų kultūrų ir etninių grupių sąveiką, supratimą, pagarbą ir integraciją, atitinka SPA politiką paslaugų lygybės, prieinamumo ir kokybės srityje ir turėtų būti pagrindinis aspektas planuojant ir teikiant paslaugas skirtingos kultūrinės ir etninės kilmės žmonėms.
- Visuomenės dalyvavimą sveikatos poreikių klausimu: SPA socialinės integracijos metodu, suteikiančiu teises visiems paslaugų vartotojams ir bendruomenėms dalyvauti sprendžiant klausimus dėl jų pačių sveikatos poreikių, paremiamas aktyvus bendruomenės vystymas.
- Bendradarbiavimą: sveikatos priežiūros paslaugos skirtingų kultūrinių ir etninių grupių atstovams turėtų būti planuojamos ir teikiamos remiantis partnerystės modeliu, kai visi tarpininkai, įskaitant paslaugų vartotojus, tiesiogiai susijusią bendruomenę ir savanoriškas agentūras, kitus įstatyminių sektorių atstovus bei pačios SPA atstovus, bendradarbiautų nustatydami prioritetus ir susitardami dėl veiksmų bei stebėtų strategijos įgyvendinimą.
- Personalo mokymą ir jam teikiamą paramą: sveikatos paslaugos tiekiamos atsižvelgiant į kultūrinius aspektus, gerbiant ir atsižvelgiant į kultūrinę bei etninę paslaugų vartotojų įvairovę, paslaugas tiekiant kokybiškai ir efektyviai. Pagrindinis strategijos principas – tarpkultūrinis darbuotojų mokymas ir parama, nors taip pat svarbu yra vystyti mechanizmus, kurie padėtų įtraukti, skatinti, vystyti ir išsaugoti darbe skirtingos kilmės darbuotojus.

Strategija oficialiai buvo pradėta vystyti surengus kelias konsultacijas su paslaugų vartotojais, paslaugų teikėjais ir SPA personalu visoje šalyje. Daugeliui šių susitikimų vadovavo arba juos koordinavo savanoriškos agentūros, bendradarbiaudamos su SPA; konsultacijos vyko diskutuojant išvykstamosiose kelionėse, tikslinėse grupėse, vykdant apklausas mažose grupėse. Iš tikrųjų konsultacijas parėmė kelios institucijos bei asmenys, įskaitant Kovos su skurdu agentūrą (angl. Combat Poverty Agency), Nacionalinį konsultacinį komitetą rasizmo ir tarpkultūriniais klausimais (angl. National Consultative Committee on Racism and Interculturalism), CAIRDE, Spirasi, Airijos keliautojų bendriją (Pavee Point) ir Airijos imigracijos tarybą (angl. Immigrant Council of Ireland). Ši parama leido palengvinti plataus spektro paslaugų vartotojų dalyvavimą šiose konsultacijose.

Keli klausimai, suformuluoti remiantis informacija, gauta išankstinio konsultavimosi etape, kurio metu tarpininkai pildė klausimynus, sudarė visų konsultacinių susitikimų diskusijų pagrindą:

- *Kokios yra pagrindinės kliūtys ir problemos, kurias patiria etninių mažumų bendruomenių žmonės, siekdami sveikatos priežiūros paslaugų?*
- *Kaip gali būti patobulintas sveikatos priežiūros paslaugų planas ir paslaugų teikimas siekiant pagerinti etninėms mažumoms priklausančių žmonių gerovę ir sveikatą?*
- *Kokie, jūsų manymu, yra trys svarbiausi dalykai, kuriuos sveikatos priežiūros teikėjai turi apsvarstyti ir (arba) imtis planuodami paslaugų teikimą žmonėms, priklausantiems etninių mažumų grupėms?*
- *Kokia parama gali būti suteikta etninių mažumų grupėms ir organizacijomis siekiant pagerinti sveikatos paslaugų prieinamumą žmonėms, priklausantiems skirtingoms kultūroms ir etninių mažumų grupėms?*

Paslaugų vartotojų ir tiekėjų bei SPA darbuotojų pastangomis buvo gauta daug informacijos apie svarstomas problemas ir patirtį, susijusią su sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu, gavimu ir teikimu, taip pat gauti pasiūlymai, kaip galima šias sritis pagerinti, sustiprinti ar pritaikyti, taigi šios pastangos prisidėjo prie atitinkamo, kultūrinio požiūriu kompetentingo atsako skirtingų paslaugų vartotojų priežiūros ir paramos poreikio klausimais.

Buvo parengta atskira išsami ataskaita apie konsultacijų pobūdį, eigą ir rezultatus. Šioje ataskaitoje taip pat pateikti šalyje pasiekti geros praktikos pavyzdžiai, taikomi tenkinant etninių mažumų ir kultūrų atstovų sveikatos ir priežiūros poreikius.

Svarbiausia konsultacijose gauta informacija glaustai apibendrinta 6 skyriuje. Buvo nustatyti pagrindiniai prioritetai, susiję su toliau pateiktais aspektais:

- Informacija, kalba ir bendravimas: prieinamos informacijos teikimas kartu su galimybėmis vartotojams teikti paaiškinimus ir vertimą buvo nurodytas kaip pagrindinis prioritetas, į kurį turi būti skubiai atkreiptas dėmesys.
- Paslaugų teikimas ir paslaugų prieinamumas: probleminiai prieinamumo klausimai, kaip ir poreikis integruotai teikti paslaugas, yra šioje srityje vykstančios diskusijos pagrindas. Diskusijos metu periodiškai iškildavo lygybės ir diskriminavimo klausimai.
- Organizavimo pakeitimas: nustatyti keli prioritetai, pateikti kartu su klausimais dėl viso organizacinio metodo plėtros, poreikio mokyti darbuotojus ir teikti jiems paramą, teikiant kultūrinio požiūriu kompetentingas paslaugas, bei etninių grupių stebėjimo duomenų, atspindinčių pagrindines temas, rinkimo ir taikymo.

- Bendradarbiavimas su etninių mažumų bendruomenėmis: paramos teikimas etninių mažumų bendruomenėms, vystant pajėgumus nustatyti ir įvertinti jų pačių sveikatos priežiūros poreikius, buvo numatytas kaip esminis šios strategijos elementas.

Konsultacijų metu išreikšti požiūriai, kartu su pateiktais klausimynais ir surinktais rašytiniais duomenimis, gautais iš skirtingų asmenų ir agentūrų, vaidino pagrindinį vaidmenį plėtojant šią strategiją informaciniais tikslais. Literatūros apžvalga apie praktinių modelių pritaikymą tarpkultūrinės sveikatos srityje panaudota strategijai remti ateityje ir informacijai apie ją apipavidalinti.

Probleminiai klausimai ir su jais susijusios rekomendacijos yra svarbiausia strategijos dalis ir yra išnagrinėti 9 skyriuje. Rekomendacijų santrauka taip pat pateikta 3 skyriuje (žr. šio dokumento santrauką). Pagrindiniai probleminiai klausimai yra sugrupuoti pagal temas, apjungiant jas į šias sritis **1. Paslaugų prieinamumas**, **2. Duomenys, informacija ir tyrimai** **3. Žmogiškųjų išteklių aspektai**: **Paslaugų prieinamumas ir susiję paslaugų teikimo aspektai**

Pripažįstama, kad galimybė gauti paslaugas – būtina sąlyga siekiant teigiamų sveikatos priežiūros rezultatų. Prieinamumo sąvoka sveikatos srityje yra labai plati, yra daug veiksnių, darančių įtaką paslaugų vartotojų gebėjimui optimaliai ir tinkamai naudotis reikiamomis paslaugomis. Nacionalinėje tarpkultūrinėje sveikatos strategijoje keliami tokie klausimai kaip informavimas, supratimas, kaip sudaryti sutartį su sveikatos priežiūros sistema ir gauti paslaugas - ypač bendrosios praktikos paslaugas, - rasizmo ir diskriminavimo patirtis, kelianti pagrindines kliūtis siekiant sveikatos priežiūros paslaugų. Tinkamas naudojimas sveikatos priežiūros paslaugomis taip pat kelia iššūkius paslaugų vartotojams, besinaudojantiems jomis netinkamai; jie dažnai susiduria su kliūtimis gauti optimalias sveikatos priežiūros paslaugas. Dauguma šių kliūčių skirtingų kultūrinių ir etninių kilmių žmonėms nėra vienintelės – tautinių mažumų bendruomenių atstovams yra būdingi ir papildomi probleminiai prieinamumo klausimai. Turi būti atkreiptas dėmesys į situacijas, kai kultūriniai ir religiniai įsitikinimai vaidina svarbų vaidmenį siekiant ir gaunant kultūrą atitinkančią priežiūrą bei paramą. Asmeninės priežiūros ir higienos, religinių įsitikinimų, veiksmų, vykdomų esant tam tikroms gyvenimiškoms situacijoms, ir mitybos poreikio aspektai yra ypač svarbūs šiuo atžvilgiu. Teikiant stacionarinio gydymo paslaugas, atsakas į šiuos poreikius ir veiksmus yra labai svarbus.

Mechanizmai, skatinantys sveikatos paslaugų prieinamumą, tokie kaip stiprėjantis Pirminės sveikatos priežiūros strategijos veikimas ir aktyvios paramos teikimas, bendruomenės dalyvavimas ir vystymasis, yra laikomi labai svarbiais siekiant geresnių sveikatos priežiūros rezultatų. Pastangos teikti prieinamas, kultūrą atitinkančias informavimo paslaugas ir standartizuotas aukštos kokybės aiškinimo paslaugas yra laikomos tiksliniais veiksmais, padedančiais lygiateisiškai teikti sveikatos priežiūros paslaugas.

Duomenys, informacija ir tyrimai

Šiuo metu yra nedaug informacijos apie skirtingoms kultūroms ir etninėms grupėms priklausančių žmonių sveikatos būklę bei poreikius Airijoje. Dėl šių duomenų trūkumo kyla didelės kliūtys nustatant ir tenkinant sveikatos poreikius ir stebint veiksmų progresą. Etninės lygybės stebėjimo sistemos vystymas – būtina šios strategijos dalis, kartu su pradinio etninių identifikavimu. Lygybės stebėjimas yra pagrindinis veiksnys stengiantis sumažinti sveikatos nelygybės poveikį tarpkultūrinei grupei priklausančių žmonių sveikatos srityje ir gerinant sveikatos priežiūros rezultatus šioje grupėje.

Žmogiškieji ištekliai ir organizacinis vystymas

Žmogiškųjų išteklių ir organizacinio vystymo direktorato reikšmė teikiant tinkamas, kultūriniu požiūriu kompetentingas paslaugas yra pagrindinis veiksnys siekiant sėkmingai įgyvendinti Tarpkultūrinę sveikatos strategiją. Kai teikiant sveikatos paslaugas susiduriama su iššūkiu teikti tinkamas ir pritaikytas paslaugas įvairiems nevienalypiams paslaugų vartotojams, iškyla probleminiai klausimai dėl sveikatos priežiūros sistemos organizacinės kultūros ir įvairios kilmės personalo įtraukimo, įdarbinimo, išsaugojimo darbe ir palaikymo bei personalo mokymo ir palaikymo teikiant kultūriniu požiūriu tinkamas, antirasistines bei nediskriminuojamas paslaugas.

Tarpkultūrinės strategijos įgyvendinimas

Esant poreikiui teikti kompleksinę, daugiadimensinę sveikatos priežiūrą ir paramą heterogeniškai, skirtingos kultūrinės ir etninės kilmės paslaugų vartotojų grupei, turi būti pasirinktas platus kompleksinis metodas, siekiant įgyvendinti šioje strategijoje pateiktas rekomendacijas. Dėl dažnai ir įvairiais būdais pasireiškiančios didelės nelygybės sveikatos priežiūros srityje, kurią patiria įvairios kultūrinės ir etninės kilmės paslaugų vartotojai, įvairūs tarpininkai turi imtis veiksmų tiek sveikatos sektoriuje, tiek už jo ribų, siekdami rekomendacijų įgyvendinimo. Strategijoje yra pateikti pasiūlymai dėl Konsultacinės grupės kūrimo, kuri, kaip numatyta, vadovautų ir prižiūrėtų strategijos rekomendacijų įgyvendinimą. Yra būtina suteikti strategijai kryžminį ir daugiadimensinį pobūdį, o visiems tarpininkams, įskaitant SPA personalą, paslaugų teikėjus, paslaugų vartotojus ir įstatyminio bei savanoriško sektoriaus atstovus, bendrai veikti, siekiant efektyviai įgyvendinti strategiją. Pagrindiniai susiję komponentai, būtini SPA pokyčiams ir jų įgyvendinimui, yra gyventojų sveikata, sustiprintas stebėjimas ir vertinimas, socialinės integracijos metodas, žmogiškieji ištekliai, finansų, informacinės ir komunikacijų sistemos, taip pat planavimo, vertinimo, ataskaitų rengimo, finansavimo ir atitinkamų iniciatyvų numatymo bei veiksmų aspektai.

Pateikus visus veiksnius bei probleminius klausimus, susijusius su Tarpkultūrinės sveikatos strategijos vystymu, įgyvendinimo plane suformuluoti tokie pagrindiniai tikslai:

- Išlaikyti ir sustiprinti būtinus įgūdžius ir sugebėjimus, siekiant patenkinti paslaugų vartotojų, paslaugų teikėjų ir personalo sveikatos bei paramos poreikius, remiantis pertvarkytos SPA principais.

- Užtikrinti, kad pokyčiai būtų saugūs, aiškūs ir neprieštarautų politiniams bei įstatyminiams įsipareigojimams.
- Užtikrinti, kad rekomendacijų įgyvendinimas būtų pagrįstas esminėmis SPA ir SPA finansuojamų paslaugų vertybėmis ir principais. Šiame tarpkultūriniame darbe pagrindiniai principai yra: pagalbos asmenims paslaugos, pagerintas prieinamumas, elementari priežiūra kelionėje, tinkamas požiūris, partnerystė su paslaugų vartotojais ir bendruomenėmis, paslaugų sujungimas, daugialypis ir tarpdisciplininis komandinis darbas bei nešališkas paslaugų teikimas.
- Kartu su personalu ir partneriais plėtoti darbinę sistemą, paaiškinančią, kaip rekomendacijos bus įgyvendintos pagal naują SPA darbo modelį ir kaip dėl to bus įvykdyti pokyčiai.
- Kartu su personalu sukurti mokymo ir vystymo programą, kuri padėtų personalui įgyvendinti rekomendacijas ir išmokytų juos teikti paslaugas tinkamai ir efektyviai.
- Nenutraukti bendravimo ir sudominti visus tarpininkus vietiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu.

SPA Pokyčių programa, kartu su socialinės integracijos metodu, yra būtini dirbant su žmonėmis, tradiciškai priklausančiais socialinės atskirties grupėms, ir reikalauja ieškoti naujų būdų, kaip efektyviai įgyvendinti šią strategiją. Įgyvendinimo ir tokio bendradarbiavimo veiksmų planas aptariamasis 10 skyriuje.

Nacionalinėje tarpkultūrinėje sveikatos strategijoje pateikiama sistema, pagal kurią ir personalas, ir paslaugų vartotojai gali būti paskatinti aktyviai ir prasmingai dalyvauti kuriant, teikiant ir vertinant sveikatos priežiūros paslaugas etninių mažumų atstovams Airijoje. Šioje strategijoje atspindimas paslaugų vartotojų ir paslaugų teikėjų visoje šalyje įnašas, ji pagrįsta geros praktikos principu ir skirta sumažinti socialinę atskirtį, kurią patiria daugelis šios grupės atstovų, pagerinti jų galimybes gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir – per ilgesnį laikotarpį – užtikrinti geresnius sveikatos priežiūros rezultatus bei socialinius laimėjimus.

Tikėtina šios strategijos įgyvendinimo nauda paslaugų vartotojams ir paslaugų teikėjams yra pagerėjusi sveikata ir gerovė, didėjantis socialinis kapitalas ir pagerėjusi dalies paslaugų vartotojų integracija, padidėjusi kultūrinė kompetencija, savigarba, paslaugų teikėjų pasitikėjimas ir pasitenkinimas savo darbu, kadangi jie siekia teikti efektyvias, nešališkas ir nediskriminuojamas paslaugas.

SPA įsipareigojo įvertinti skirtingų kultūrinių ir etninių kilmės gyventojų sveikatos priežiūros ir paramos jiems poreikius priimant, pradėdant ir aktyviai įgyvendinant Nacionalinę tarpkultūrinę sveikatos strategiją ir siekiant veiksmingai įgyvendinti strategijoje pateiktas rekomendacijas.

2. Rekomendacijų santrauka

Paslaugų prieinamumas

Mokymas ir susiję veiksmai, šiuo metu vykdomi siekiant teikti kultūrinio požiūriu kompetentingas, antirasistines ir nediskriminuojamas paslaugas, bus išplėsti įtraukiant bendruomenes bei ligonines.

Sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir vartojimo kaštai yra didelė kliūtis naudotis šiomis paslaugomis. Teisė turėti medicininę kortelę yra lemiamas veiksnys teikiant bendros praktikos paslaugas, kadangi šios paslaugos gaunamos dažniau nei neturint kortelės. Konsultacijos parodė, kad daug paslaugų vartotojų mažai žino apie teises šioje srityje. Informacija bus pritaikyta siekiant užtikrinti, kad visi paslaugų vartotojai gautų informaciją apie savo teises bei su tuo tiesiogiai susijusius veiksmus.

Daugelis probleminių klausimų, iškilusių teikiant sveikatos priežiūros paslaugas, yra būdingi ne tik etninėms mažumoms priklausantiems paslaugų vartotojams. Pagerinus paslaugas vienos grupės labai, pagerėja paslaugų teikimas ir kitoms grupėms, įskaitant vyresnio amžiaus žmones, žmones su negalia ir didelę grupę paslaugų vartotojų, patiriančių socialinę atskirtį. Bus plėtojama programa ir veiksmai, kaip teikti ir įgyvendinti Visuotinio prieinamumo principus, užtikrinant, kad visos sveikatos priežiūros paslaugos būtų prieinamos, įskaitant aplinkos formavimo ir grafinio informacijos vaizdavimo sritis. To bus siekiama reguliuojant šiuo metu vykdomą SPA veiklą, susijusią su paslaugų teikimo socialinės atskirties grupėms gerinimu.

Atliekant etninę identifikavimą, bus vykdomi tyrimai siekiant nustatyti, kokių mastu paslaugų vartotojai, priklausantys tautinėms mažumoms, yra siunčiami antrinio ir tretinio lygio paslaugoms gauti. Gavus duomenis, šio aspekto atžvilgiu bus imtasi atitinkamų veiksmų.

Paslaugų teikimas

SPA su atitinkamomis mokymo ir profesinėmis organizacijomis dirbs sprendama poreikio įsisauginti ir mokyti klausimą, atsižvelgdama į sveikatos aspektus skirtingose kultūrose.

Bus atliekami tyrimai dėl specifinių sąlygų, disproporciškai veikiančių etninių mažumų bendruomenes, paplitimo ir valdymo.

Su vaikais susijusius klausimus nagrinėjanti SPA konsultacinė ekspertų grupė nustatė poreikį ištirti religiniais ir kultūriniais tikslais atliekamo vyrų apipjaustymo klausimą. Rezultatai bus apžvelgiami diskusijose dėl vyriškos lyties jaunų vaikų ir kūdikių apipjaustymo.

Mokymas ir susijusios iniciatyvos, šiuo metu vykdomos teikiant kultūrinio požiūriu kompetentingas ir antirasistines paslaugas, bus pagrindinės, įtraukiant bendruomenes bei ligonines. (Nuorodos į 3.1.1 punktą „Paslaugų prieinamumas“)

Moterys

2006 metų SPA paslaugų plane yra įsipareigojimas kurti metodus, skirtus lyčių aspektui įtraukti, planuojant ir teikiant visas paslaugas. Šiame kontekste bus pradėti, atliekami ir remiami veiksmai, padedantys įvertinti specifinės priežiūros ir paramos poreikį etninių mažumų moterims.

Su motinystės paslaugomis susijusius klausimus nagrinėjanti konsultacinė ekspertų grupė buvo įkurta organizacijoms konsultuoti ir sveikatos priežiūros bei personalo socialinėms paslaugoms vystyti šioje srityje. Veiksmai, skirti įvairios etninės ir kultūrinės kilmės moterims teikiamos motinystės priežiūros ir paramos poreikiui įvertinti, bus vykdomi įgyvendinant grupės patvirtintus prioritetus ir veiksmus. Motinystės veiksmų plano įgyvendinimas bus pagrindinė darbo dalis šioje srityje, kol bus galima remtis rezultatais apie motinystės ir ginekologijos paslaugas, kuriuos SPA neseniai įsipareigojo apžvelgti, planuojant ir tiekiant tinkamas, kultūrą atitinkančias šios srities priežiūros paslaugas. Prieš tai bus imtasi veiksmų siekiant teikti paslaugas ir priežiūrą motinoms ir šeimoms; bus tiriami ir įgyvendinami emocinės ir praktinės paramos teikimo mechanizmai pažeidžiamoms moterims. Šiuo atžvilgiu prioritetą turės jaunos ir pirmą vaiką auginančios motinos.

Su RIA darbuotojais bus surengtos diskusijos specifiniais probleminiais klausimais, susijusiais su prieglobsčio ieškančių motinų, kurioms paslaugos teikiamos tiesiogiai, sveikatos priežiūros poreikiais; šiame kontekste bus kreipiamas dėmesys į vaikų ir kūdikius maitinančių motinų mitybos poreikių prioritetų nustatymo svarbą. Šiuo metu, Nacionaliniam žindymo komitetui (angl. National Breastfeeding Implementation Committee) prižiūrint, stengiamasi suformuluoti pagrindines veiklos kryptis šioje srityje.

Atlikus etninį identifikavimą, bus lengviau platinti įrodymais pagrįstą informaciją apie skirtingoms kultūrinėms ir etninėms grupėms priklausančių moterų motinystę ir su tuo susijusius poreikius. Remiantis informacija ir vykdomomis iniciatyvomis, bus imtasi atitinkamų veiksmų vertinant ir stebint šios grupės moterų gimdymo klausimus.

Psichikos sveikata

SPA šiuo metu yra įgyvendinama ataskaita, t.y. Pokyčių vizija. Bus remiamos Pokyčių vizijos dokumente esančios rekomendacijos, pvz., „Psichikos sveikatos paslaugos turėtų būti teikiamos atsižvelgiant į kultūrinius aspektus. Šiuo požiūriu mokymas turi būti prieinamas psichikos sveikatos priežiūros profesionalams, turi būti finansuojamos psichikos sveikatos priežiūros paslaugos, siekiant teikti paslaugas kitoms etninėms grupėms, įskaitant vertėjų žodžiu parūpinimą.“

Specifiniai probleminiai klausimai, darantys poveikį šios grupės narių psichikos sveikatai ir atsirandantys dėl įvairių politikos krypčių įgyvendinimo ir (arba) nepakankamo įgyvendinimo, bus tiriami kituose sektoriuose, stengiantis pagerinti šį poveikį. SPA įsipareigojo naudoti visus prieinamus šaltinius, siekdama ginti ir pabrėžti žalingą tokių politikos krypčių poveikį sveikatai. Diskusijos su Teisės, Lygybės ir Įstatymų reformų ministerija dėl tiesioginio paslaugų teikimo sistemos poveikio ir su Aplinkos apsaugos ministerijos forumais dėl keliautojų prieglobsčio bus šiuo atžvilgiu esminiai prioritetiniai klausimai.

Visuomenės iniciatyvos, padedančios teikti priežiūrą ir paramą įvairios kultūrinės ir etninės kilmės žmonėms su psichikos sveikatos poreikiais, bus remiamos ir teikiamos pagal Pokyčių vizijoje patvirtintą visuomenės psichikos sveikatos modelį.

Vaikai

Su vaikais susijusius klausimus nagrinėjanti Konsultacinė ekspertų grupė prižiūrės priemonių, kuriomis siekiama įvertinti skirtingos kultūrinės ir etninės kilmės vaikų priežiūros ir paramos poreikius, plėtrą. Plėtos mechanizmas bus nustatytas bendradarbiaujant su atitinkamais darbuotojais, atsakingais už vaikų ir šeimos sektorių, siekiant patenkinti skirtingos etninės kilmės vaikų ir šeimų priežiūros poreikius. Šiuo požiūriu pirmenybė bus teikiama be tėvų gyvenančių vaikų priežiūros ir paramos poreikių klausimams.

Rekomendacijos, pateiktos Nacionaliniame veiksmų prieš rasizmą plane, yra pagrindinė dalis užtikrinant integracinį tarpkultūrinį metodą, skirtą įvairioms etninėms mažumoms ir bendruomenėms priklausančių vaikų poreikiams patenkinti. Darbuotojams gali būti reikalinga parama ir mokymai vaikų priežiūros ir apsaugos klausimais, užtikrinant tarpkultūriškumą ir įvairovę. Vaikams ir šeimoms teikiamos paslaugos bus remiamos siekiant šioje srityje plėtoti visapusišką praktiką.

Vyresnio amžiaus asmenys

Bus atliekami tyrimai ir imtasi atitinkamų veiksmų dėl šios grupės asmenų priežiūros ir paramos poreikių, ypatingai atkreipiant dėmesį į esančių probleminių klausimų išskėlimą ir ateities poreikių planavimą.

Bus ištirta padėtis, susijusi su įvairios etninės ir kultūrinės kilmės vyresnio amžiaus žmonių priežiūra.

Negalia

Naujojo negalios įstatymo ir susijusių reikalavimų dėl individualios priežiūros planų vystymo, taip pat susijusių įstatymų dėl vaikų su specialiaisiais poreikiais lavinimo, įgyvendinimas suteikia galimybes bendradarbiauti nustatant ir vertinant specialius įvairios kultūrinės ir etninės kilmės neįgalių paslaugų vartotojų sveikatos priežiūros poreikius. Bus kuriami mechanizmai, kaip darbuotojams suteikti paramą teikiant paslaugas neįgaliesiems.

Lytinė sveikata

Paslaugų vartotojų, priklausančių etninių mažumų grupėms, lytinės sveikatos priežiūros aspektai bus aptarti vystant ir įgyvendinant numatytą Nacionalinę lytinės sveikatos strategiją.

Žalingi įpročiai ir alkoholis

SPA į atitinkamus žalingų įpročių aspektus dėmesį atkreips įgyvendama dabartinę Nacionalinę narkotikų strategiją, kuri yra tinkama išskylančioms problemoms identifikuoti ir jas spręsti. Be to, su alkoholiu susiję aspektai bus aptarti įgyvendinant Nacionalinės kovos su alkoholizmu darbo grupės veiklą.

Sveikatos tikrinimas

Gali būti sunku tirti etninių mažumų atstovus ir teikti jiems tolesnę sveikatos priežiūrą, ypač kai jie gali plačiai pasiskirstyti po šalį. Dabartinė sveikatos tikrinimo sistema bus peržiūreta ir suderinta atsižvelgiant į naujas SPA struktūras, įskaitant gyventojų sveikatą.

Prieinamumą gerinantys mechanizmai

Pirminė sveikatos priežiūra

Pirminės sveikatos priežiūros strategijos įgyvendinimas bus remiamas atsižvelgiant į poreikių įvertinimo principus. Bus aktyviai skatinama teikti paramą etninių mažumų bendruomenių dalyvavimui šiame procese.

Su atitinkamais darbuotojais bus aptariami kai kurie klausimai dėl galimybės vystyti lanksčius mechanizmus siekiant palengvinti paslaugų prieinamumą tokiems socialiai atskirtiems žmonėms kaip keliautojai ar migrantai, kurių gyvenimo stilius yra judresnis. Bus keliami tokie pavyzdžiai kaip sveikatos įrašų išdavimas asmeniui ir darbo valandų pailginimas pratęsiant darbo dieną, kad būtų prisiderinta prie bendruomenių poreikių.

Visuomenės raida

SPA įsipareigojo dirbti su nevyriausybinėmis organizacijomis planuojant ir teikiant atitinkamas sveikatos priežiūros ir paramos paslaugas etninių mažumų grupėms. Būtina turėti strateginį šio darbo metodą. SPA peržiūrės esamus partnerystės susitarimus ir susijusius veiksmus, bendradarbiaudama su atitinkama nevyriausybine organizacija. SPA ir toliau remis nevyriausybines organizacijas ištekliais, skirtais paslaugoms, dėl kurių susitarta, teikti.

Etninių mažumų bendruomenės bus remiamos didinant jų kompetenciją dalyvauti SPA struktūrose, jos bus remiamos stebint šios strategijos įgyvendinimą. Bus plėtojami standartizuoti mechanizmai aktyviam tarpininkų dalyvavimui skatinti ir palengvinti.

Vienodo vadovavimo metodas buvo įvertintas kaip efektyvi priemonė palengvinti didėjančią visuomenės supratimą apie atitinkamą ir optimalų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir naudojimąsi jomis. Šį modelį remis ir plėtos SPA.

Kultūrinis tarpininkavimas

Kultūrinio tarpininkavimo vaidmuo – sveikatos paslaugų srityje skatinti tarpkultūriškumą. Laukiant šioje srityje įgyvendinamų projektų vertinimo, turi būti atkreiptas dėmesys į tai, kaip optimaliai bendruomenės lygyje panaudoti kultūrinius tarpininkus.

Pagrindinių paslaugų prieinamumas

Informacija

Bus koordinuojamas gairių rengimas dėl verstinės medžiagos ruošimo ir panaudojimo. Šios tarpininkų peržiūrėtos ir patvirtintos gairės bus pagrįstos geros praktikos principu, jose bus pabrėžiami standartų, kokybės ir standartizavimo aspektai, susiję su verstinės medžiagos rengimu ir naudojimu. Gairėse bus pateikti nurodymai dėl informacijos, kuri turi būti pateikta, pobūdžio, kalbų, kuriomis informacija turi būti prieinama, ir kas bei kaip šią informaciją turi platinti. Turi būti apsvarstytas ir kainos efektyvumo aspektas, taikant suderintą metodą.

Bus parengtas planas palaipsniui ir bendrai rengti bei naudoti verstinę medžiagą.

Informacijos apie paslaugų vartotojų teises ir būdus, kaip pateikti skundus, vertimas turi būti laikomas prioritetu pradiname šių rekomendacijų etape.

Vertimas žodžiu

Turi būti atliktas nuodugnus patikrinimas ir įvertintos veikiančios sistemos, palengvinančios vertimą žodžiu, siekiant gauti informacijos apie nacionalinių vertimo žodžiu paslaugų pobūdį ir modelį. Bus aptarti šioje srityje taikomi modeliai ir praktika bei įvertintas jų efektyvumas. Aptariant modelius ir praktiką, bus atsižvelgiama į padėtį, susidariusią mažiau susijusiose srityse, kur poreikis vidaus paslaugų teikimui užtikrinti nėra pakankamas, o vertėjų žodžiu gali prireikti staiga ir skubiai.

Duomenys, informacija ir tyrimai

SPA šiuo metu su Sveikatos informacijos ir kokybės administracija (angl. Health Information and Quality Authority, HIQA) svarsto bendradarbiavimo klausimus Sveikatos informacijos srityje ir susijusius kokybės bei standartų klausimus. Gyventojų sveikatos direktorato veikla šioje srityje yra labai svarbi. Socialinės integracijos skyrius dirbs plėtodamas duomenų vystymo ir tobulinimo bei jų pritaikymo etninių mažumų sveikatos srityje sistemą. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas duomenų, susijusių su nelygybe sveikatos srityje, taikymui.

Visuose priežiūros lygiuose etnis identifikavimas bus toliau vykdomas, laikant jį strateginiu SPA prioritetu. Šis identifikavimas atliekamas remiantis gyventojų surašymu ir turi būti įrašytas į duomenų laukelį. Jis papildys ir pagerins jau surinktų duomenų bazėje esančią informaciją apie šalyje gimusius vaikus ir religiją.

Ateityje bus standartizuojama surinkta informacija apie kalbą.

Bus bendradarbiaujama su HIQA, Gyventojų sveikatos direktorato Sveikatos informacijos skyriumi, NCCRI ir kitais atitinkamais tarpininkais planuojant, stebint ir pritaikant atitinkamą informaciją, susijusią su skirtingos kultūrinės ir etninės kilmės paslaugų vartotojų sveikatos būkle ir poreikiais.

Bus kuriamas informacijos bankas apie tautinių mažumų atstovų sveikatą, skirtą visiems tarpininkams teikti paramą ir priemones informuojant apie paslaugų modelį ir jų teikimą šioje srityje.

Bus atliekami tyrimai tarpkultūriniu aspektu, susiję su skirtingų kultūrų ir tautų paslaugų vartotojų sveikatos poreikiais, taikoma praktika ir rezultatais.

Bus plėtojamas bendras metodas siekiant prižiūrėti poveikio sveikatai vertinimą. Lygybės ir įvairumo aspektai bus vystomi ir kontroliuojami ilgesnį laiką, įgyvendinant poveikio sveikatai vertinimo sistemą. Tai bus atliekama įgyvendinant šiuo metu vykdomą Gyventojų sveikatos priežiūros direktorato veiklą, plėtojant strateginę poveikio sveikatai vertinimo sistemą.

Žmogiškieji ištekliai

Visas organizacinis darbo su įvairiais gyventojais metodas bus aktyviai remiamas, siekiant plėtoti kultūrinį ir moralinį pagrindą, kuriuo palaikomas tarpkultūriškumas. Šį metodą turi taikyti įvairūs tarpininkai, į jį įeina pažangus lygybės klausimas, kaip paslaugų teikimo ir planavimo principas, lygių galimybių ir aktyviai valdomos įvairovės klausimas, atkreipiamas dėmesys į diskriminavimą ir rasizmą bei skatinama atsižvelgti į paslaugų vartotojų kultūrą ir religiją.

Už personalo įdarbinimą ir išsaugojimą darbe yra atsakingas SPA Žmogiškųjų išteklių direktoratas, ši sritis apima visus šios užduoties aspektus, įskaitant organizavimo vystymą ir modelį, darbuotojų santykius, darbuotojų gerovę ir darbą bei tobulinimą. Įgyvendindamas įvairias funkcijas direktoratas stengsis bendradarbiauti su SPA EA Lygių galimybių ir (arba) įvairovės darbo grupėmis, kurdamas veiksmingas iniciatyvas, skirtas įvairios kilmės darbuotojams pritraukti, atrinkti, įdarbinti, tobulinti profesiniu požiūriu, skatinti ir išsaugoti darbe. Į tokias iniciatyvas įeina aktyvus ir teigiamas kultūrinės įvairovės valdymas darbo vietoje ir geros praktikos skatinimas valdant visų sričių darbuotojus, įskaitant subrangovus.

Šiuo metu numatytos iniciatyvos, skirtos darbuotojų gebėjimui planuoti ir teikti tinkamas, atsakingas ir kultūrinio požiūriu kompetentingas paslaugas įvairios kultūrinės ir etninės kilmės paslaugų vartotojams, formuoti, turi būti išplėstos ir palaipsniui įgyvendintos.

Health Service Executive
Mill Lane
Palmerstown
Dublin 20

email: socialinclusion@hse.ie

www.hse.ie